

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 73. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminica. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditur'a
zilei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 16/28 Septembrie. 1865.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Dupa o impertasiune oficiosa, scirea din „Tel. Rom.“ Nr. 71
din 1/21 Septembrie 1865 :

„Districtulu Fagarasiului aru fi predatu Capitanului su-
premu Cavaleru de Puscariu unu protestu contr'a conchiamá-
rei dietei“

e cu totulu neintemeiatu.

Manifestu imperatescu.

Câtra popórele mele.

A conservá pusetiunea monarchiei cá potere, prin o trac-
tare comuna a problemelor celor mai inalte de statu, si a a-
securá unitatea imperiului pre lángha respectarea diversitátei pár-
tilorui lui compuninte si a desvoltárei lor istorice— acést'a e-
ste cugetulu principale, care au aflu espressione in diplom'a
Mea din 20 Octobre 1860 si care Mi va fi si de aci inainte
conducatoriulu Meu cátra binele supusilorui Mei credinciosi.

Dreptulu popórelorui de a conlucrá decidiendu prin repre-
sentatiuni legale la legislativ'a si manipularea finantielorui, a-
cést'a chizasia secura prosperárei intereselorui imperiului si a
tierilorui e serbatorésce garantata si nerevocabilu statorita.

Form'a esercitárei acestui dreptu o au desemnatu legea
principala, despre representatiunea imperiala publicata cu pa-
tent'a Mea din 26 Fauru 1861, iara in alu siéselea articulu
alu memoratei patente amu publicatu complexulu in tregu
alu legilorui principale precedente, rechiamate in viétia si non
emisse.

De a dá viétia acestei forme, de a formá unu edificiu
armonicu de constitutiune, s'au incredintiatu liberéi con-
lucrári a tuturor popórelorui Mele.

Cu via recunoscintia potu numai amintí de impregiurarea,
cum o parte mare a imperiului au fostu gat'a a ascultá vocea
Mea si a tramite in unu siru de ani reprezentantii sei in ca-
pital'a imperiului, spre a deslegá probleme de mare insemne-
tate pe campulu dreptului si a economiei de statu si nationale.

Intentiunea Mea in sa carea o conservu neschimbata si ca-
rea oferesce intereselorui statului in tregu garantia secura, prin
formarea dreptului amesuratu constitutiunei, care formare si
afla puterea si insemnatatea in liber'a participare a totu-
rorui popórelorui— au remasu neimplinita.

O mare parte a imperiului de-si acolo inca batu animi
calde si patriotice au perseveratu standu departe de activitatea
legislativa comuna, cautandu a-si intemeia temerile sele de
dreptu pre diversitatea hotaririlorui a acelorui legi fundamentale,
cari in complexulu lorui, tocm'a forméza constitutiunea im-
periului.

Detori'a Mea de regentu Me opresce, de a mai descon-
siderá unu faptu, care impedece realizarea tendintiei Mele a-
plecate spre desvoltarea unei libere vieti constitutiunale si ca-
rele amenintia fundamentulu dreptului tuturor popórelorui; pen-
truca si pentru tierile acelea, care nu se tinu de coron'a un-
gurésca, indreptatirea la comun'a legislativa e inradacinata numai
in acelu terenu, carele in articulu VI alu patentei e de-
semnatu de constitutiunea imperiului.

Pe cátu tempu lipsesce conditiunea fundamentala a unui
complexulu plinu de viétia de legi fundamentale, armonia cea
chiaru cunoscuta a pártilorui ei compuninte, pe atát'a tempu
nici opulu celu mare si de securu promitietoriu de binecu-
ventare a unei formatiuni constitutiunale durátore pentru im-
periu nu póte deveni faptu.

Pentruca acum sa corespundu cuventului Meu imperatescu,
pentruca forme sa nu se sacrifice esenti'a, amu decisu a pa-
si mai intái pe calea intielegerei cu reprezentantii legali ai
popórelorui Mele din partile resaritene ale imperiului si de a
propune precum dietei ungueresci asiá si celei croate diplom'a
din 20 Octobre 1860 si legea fundamentala despre represen-
tanti'a imperiala publicata cu patent'a din 26 Fauru 1861.

Considerandu in sa, ca dupa dreptu este cu nepotintia,

de a face cá un'a si aceeasi hotarire pentru o parte a imperiu-
lui sa fia obiectu de desbatere, pecandu in acelasi tempu aceeasi
sa fia privita in celelalte parti a imperiului cá lege obligátore—
Me vedu silitu de a sistá activitatea legi despre representan-
ti'a imperiala cu acea espressa dechiaratiune, ca Mi reservu
de a asterne rezultatele desbaterilorui dela representatiunile a-
celorui regate resaritene, déca cumva ele aru cuprinde in sine
o modificatiune a mentiunatelorui legi, impacátore cu esistin-
ti'a unitaria si cu positiunea imperiului cá potere— inainte
de decissiunea Mea, reprezentantilorui legali a celorlalte re-
gate si tieri, spre a ascultá si considerá si pronunciamentulu
lorui de asemenea ponderositate.

Potu numai sa deplangu, ca pasulu acest'a neincungi-
rabilu aduce cu sine o sistare si in activitatea con-
stitutiunala a senatului imp. angustu, in sa complexulu or-
ganicu si egal'a valóre a tuturor decissiunilorui fundamentale
ale legi pentru intréga activitate a senatului imp. face cu ne-
potintia o despartire si o sustinere partiala a activitátei legi.

Pecátu tempu reprezentanti'a imperiului nu este adunata,
problem'a regimului Meu va fi, a duce in deplinire tóte me-
sarile care nu suferu amanare si cu deosebire acele, care sunt
poruncite in urm'a inteselorui finantiale si economice.

Liberu e drumulu, carele pelángha observarea dreptului
legitimu duce la intielegere, déca— ce asteptu cu tóta in-
crederea— consideratiunea popórelorui Mele, cátra care cu in-
credere se indrépta acestu cuventu imperatescu, va fi condusa de
unu simtiu sacrificatoriu si impacatoriu si de o petrundere matura.

Vienn'a 20 Septembrie 1865.

Franciscu Iosifu m. p.

Conchiamarea dietei Ungariéi.

Rescriptulu reg. cátra Consiliulu de

Locutintia reg.

Noi Franciscu Iosifu I. s. c. l. s. c. l.

Indemnatu de dorinti'a viia a inimei Nóstre parinteséi
de a ajunge cátu mai eurendu la o deslegare legale a cestiuni-
lorui pendinti de dreptulu publicu si a altor'a de mare impór-
tantia, cari atingu binele spiritualu si materialu alu iubitului
Nostru regatu Ungari'a, luandu in consideratiune seriósá con-
ditiunile de viétia ale monarchiei Nóstre intregi si interesele
tieréi, amu decisu a conchiamá diet'a ungueresca pentru 10
Decembre 1865 in liber'a Nóstra cetate reg. Pest'a, si in pri-
vinti'a alegerilorui sa se aplice regulamentului electoralu incuvi-
intiatu de Noi prin resolutiunea din 7 Ianuariu 1865.

In pré'nalt'a Nóstra potere regésca aflámu cu cale a incu-
viintiá prégratiosu ca comitetele comitatense desfiintiate in urma-
rea biletului Nostru de mána dela 5 Novembre 1861 si corpo-
ratiunile reprezentátore ale cetátilorui libere reg. sa se con-
chiamé in loculu adunárilorui generali prevediute prin § 7 art.
V. din 1848 spre constituirea cercurilorui alegátorie si a co-
missiunilorui centrali electorali, si prin acést'a ve ordinámu
vóue si ve demandámu cá sa ve tîneti de detorintia a face
de locu dispusetiunile legali necesarie pentru efeptuirea
alegerilorui.

Cátra cari altmintrea s. c. l.

Rescriptulu reg. cátra jurisdictiuni.

Noi Franciscu Iosifu s. c. l. s. c. l.

Indemnatu de acea dorintia sincera a inimei Nóstre pa-
rinteséi nisúitória spre fericirea popórelorui Nóstre, cá prin au-
guratiunea Nóstra reg., prin incoronarea serbatorésca si prin
edarea diplomei inauguralé sa intarimu totu mai multu acea
legatura de amóre, ce ne léga de iubit'a Nóstra Ungaria, —
deschidemu de nou terrenulu acel'a, pre care cu staturile tieréi
si cu reprezentantii ei sa ne potemu consultá si sa potemu
face legi salutarie mai nante de tóte despre relatiunea impru-
mutata a tierelorui ce se tinu de coron'a santului Stefanu, glo-

riusului Nostru antecesore apostolicu, — despre deslegarea drépta și caviincioasă, și chiaru de aceea durabile, a cestiunilor pendinti de dreptulu publicu, amesuratu relatiuniloru mai noue schimbate esentialmente, și despre consonanț'a in care au a se aduce drepturile constituționale ale iubitei Nôstre Ungaria cu pretensiunile nerrefusabili ale esistenției și pusetiunii că potere a împériului.

Spre scopulu acest'a, — și ca dupa deslegarea ferice a susnumiteloru cestiuni anteriore, sa Ne potemu consultá dupa dorinț'a inimei Nôstre parintesci cu staturile credincioase ale iubitei nôstre Ungaria și ale părților adnessate și cu reprezentanții ei despre dispusetiunile legali cuprinse in prégratiosulu Nostru rescriptu conchiamatoriu dela 14 Fauru 1861, precum și despre altele spre immultirea fericirei țierei, innaintarea intereselor spirituali și materiali, și alte numeroase de mare importantia cari tîntescu la immultirea binelui publicu și nu pot suferi amanare, — amu decisu a ordiná și a publicá diē't'a comuna pentru diu'a de 10 Decembre an. 1865, care e a dōu'a domineca in postulu Craciunului, in cetatea Nostra libera regésca Pest'a, cărea din grati'a lui Domnedieu o vomu deschide și o vomu conduce in propria persón'a Nôstra.

Dreptiaceea demandandu-ve vōua cu seriozitate, ve impunemu prégratiosu, camea in numitulu locu și tempu fâra esceptiune trebuie sa tramiteti din sinulu vostru deputati dupa regulamentulu electoral publicatu pre bas'a art. V din 1848, barbati iubitori de pace și linisce, cari sa-si tîna de detorinț'a a fi de fatia la numit'a dieta, și acolo sa se intieléga mai apriatu, sa se svatuiésca și sa desbata cu ceilalti prelati și baroni, cu staturile și reprezentanții Ungariei și a le părților adnessate despre gratiōsele Nôstre intentiuni și propuneri, cari tîntescu numai la fericirea țierei, sustinerea și infflorirea eii. Cătra voi almintrea remanemu aplecati cu grati'a Nôstra ces. reg.

Datu in capital'a imperiului Nôstru Vienn'a, in Austri'a, in diu'a a 17 Septembrie, anulu Domnului 1865.

Franciscu Iosifu m. p.

Georgiu Mailatu m. p.

Ioanne Barthos m. p.

Sabiiu 15 Sept. Astadi furâmu marturi unei serbatori fôrte insufletitōre. Scimu ca s'au inceputu cursulu clericalu și pedagogicu de vre-o câte-va dile. Seminariulu inse, care pre unii din elevi îi prevede pre lângă invetiaturile cari se predau acolo cu quartiru și costu, iara pre altii numai cu invetiaturi, și carele astadi pasiesce in alu doilea anu alu vietiei sele asiá dupa cum se afla acum — inca nu avea patronu. Dupa sfatulu și intielepciunea Inspectoratului supremu seminariulu s'au dobanditu de patronu pre Sântulu Nichit'a carele au stralucitu ca crestinu infocatu pe la finea seculului alu 4-lea aici pe locurile nôstre. Diu'a acestui patronu se serbéza de biserie'a ortodoxa in diu'a de astadi in totu anulu, din care indemn u și chiamarea sântului Duchu pentru clericii și pedagogii institutului și pentru totu personalulu seminariulu s'au tinutu astadi.

Ceremoni'a se incepù la 8 ore cu Utrenia și Liturgia sub carea din urma se facù rugaciunea chiamârei s. Duchu, carea se celî de cătra pontificantele P. Directoru Ioann Hanni'a din genunchi. Dupa finirea Liturgiei PP. Professori parte investiti cu hainele bisericesci mersera dimpreuna cu tinerimea pedagogico-teologica in processiune pâna in sal'a cea mare a seminariului, unde se facù sântirea apei și apoi cea a icōnei patronului. In legatura cu sântirea icōnei și redeschiderea prelegeriloru se rostî de cătra mentionatulu P. Directoru unu cuventu plinu de invetiatura pentru tinerime, care cuventu, ni-aru placé a lu puté publicá in tōta estinderea lui. In fine s'au cititu legile institutului. — Dupa terminarea acestei solemnități professorii in corpore cu Directorele in frunte s'au dusu la Escel. Sea Directorulu supremu de-si au luat u binecuvantare de inceperea anului scolasticu.

Clusiu 14 Septembrie. Trece și septeman'a sgomotoasă. Alergaturile de cai se ispravira și cu ele și voios'a cetății. Nu ve va interesá a sci cine a castigatu premiele, nu cine a umplutu casin'a magnatiloru, cine a datu și a jucat u la baluri și de aceea trecemu peste aceste, cá sa venimu la cele ce ne intereseze și pe noi mai tare. Din fispanii cei reactivati se dico ca pâna acum'a aru fi ocupatu numai trei posturile, in sa nu fâra lefa. Si déca e adeveru ca modulu de alegere și terminulu alegerei deputatiloru la diē't'a din 19 Nov. s'a lasatu in bun'avointia și intielepciune a acestoru demnitari, apoi despre rezultatu potemu fi siguri. Listele regalistiloru spunu ca s'aru fi asternutu dela Guvernu locuriloru mai inalte, și s'aru fi propusu toti acei'a, cari au figuratu cá atari in diē't'a din 1848 și 1863. Septeman'a trecuta murî aicea Iosefu Pataki fostulu consulu alu cetății Clusielui la an. 1861 care apoi schimbându-se relatiunile s'a retrasu la an.

1862, și fu ingropatu cu mare pompa, ba potemu dice, cu o demonstratiune, fiindca in densulu a fostu salvatu principiulu constitutionalu. Aci se pōte dice, ca petrecerea s'a facutu dela opinea pâna la vladica, căci și tieranii din suburbii in ismene duceau facile aprinse.

De vre-o dōue dile se lafi faim'a pe aici, ca se tiparesce o brosiura anonima romanésca in care autorulu, seu cum vreau unii se scia, auctorii ei tragu cu nuele gilave peste listele deputatiloru romani din diē't'a din Sabiiu, și ceru cá amplotiati Români sa se lase de a mai face politica, ci acést'a sa li o lase loru. Nu scimu ce programa ne va dá acea brosiura, atât'a inse e adeveratu, ca déca vre-unu Român u subt scutulu magiarescu, dá man'a s'a, cá sa infereze pe fratii sei, pentru ca au fostu credinciosi Mai. Sele Imperatului si a ascultat u de voce s'a pré'nalta, atunci unulu, cá acel'a putinu servitiu va face și Magiariloru, care acum'a lu voru intrebuintiá de unélt'a, apoi la vremea vremei i va dá cu piciorulu. Ci se asteptâmu insasi brosiur'a, care curendu are sa circuleze. Esc. Sea D. Eppu cat. inca a sosit u aicea, cá sa-si cuprinda loculu in Consiliu. Dela Naseudu a plecatu o deputatiune condusa de D. Vicariu generalu Macedonu, ca se solicitéza la Mai. Sea pentru muntii revindecati. — Ore cei din regimentulu 1 misicase? —

„Concordi'a“ aduce urmatōrea corespundintia:

Târgulu muresianu 1865. 17 Sept.

Diē't'a transilvana este pe 19 Nov. 1865. in Clusiu defipsa, și cea din Sabiiu desfiintiat'a, — congressu nctiunalu pentru un'a contielegere in privinț'a alegeriloru nu se va conchiamá — este dara de lipsa: 1. cá toti acei'a cari sunt u îndreptâti a alege deputatu sa prevegiéza cá sa se conscrie in list'a alegatoriloru. 2. cá toti îndreptâti sa mérga cu documintele sele la loculu alegerei. 3. acolo sa se invoiésca toti in unulu séu doi individi — dupa cum va fi numerulu alegendiloru deputati; pasii acesti'a sunt u de lipsa pentru cá sa pōta Români infrânge calumniile neamiciloru, cari au disu ca Români la alegerile din 1863 au fostu amagiti cu promissiuni comunistico — și de aceea au alesu numai Români — și nu și magiari — acum'a dara au lipsa Români de a da dovedi ca sunt u marturi pentru o vietia constitutional'a.

Ca deputati nu sunt u de a se alege membrii Guberniului ai a Tablei reg. pe cum nici Comitii și Capitaniii supremi — fiindu acesti'a membrii ordinari in intielesulu legiloru anulu 1791.

Candidatii pot u fi pentru comitatulu Clusielui Ananie Pop, Iacobu Mog'a, și Iosefu Hoszu, pdntru comitatulu Turdei Doctoru Ratiu, Vasiliu Mog'a, și Elia Vlass'a, pentru Doboc'a Bohetielu Mihaila, Barbolovicu, și Popu Aless'a, pentru Solnocu interiōre Manu Gavriilu, Bilciu, și Iosefu Lemény — in celelalte comitate véda preotii și inteligentii mireni, și silésca a se unî in 2 persōne dinstinse, — și nu uite ca diē't'a e in Clusiu. — De ne voru succede alegerile, amu sustinutu onōrea alegeriloru din 1863 prin ne amicii nostri atât'a caluminate.

Ce voru face alesii depntati in Clusiu, acum nu e vorba, — Domnedieu care n'a lasatu a peri natiunea romana in timpii cei de proba, i va indreptá și acum'a.

Rogatiunile lor u prin preoti le va ascultá Domnedieu.

Sunt u rogati tōte gazetele române a priimí aceste sire in colōnele sele. D. M.

Csernegyház (lângă Timisiōr'a) in 6 Septembrie. In numerulu 65 alu st. jurnalulu „Tel. Rom.“, unu d. coresp. din Resnari ne facù o mica descriere despre insemnatarea festivitătii dilei din 15 Augustu a. c. care s'au serbatu in acelu Opidu cu ocaziunea sântirei noalui Episcopu alu Caransebsiului Ioanne Popasu. Referat'a aceea au implutu de bucuria inimile toturoru cetitoriloru si ascultatoriloru, precum si pre a nôstra: pentru manifestarea carea au avut'o fratii nostri Români ardeleni in acea di de mare insemnatare. Simtiulu celu plinu de bucuria interna inneeá glasulu cititorului, iara lacrimile care se storceau din ochi, undau fōi'a st. jurnalulu. Ascultatorii ce erau de fatia oftau de bucuria, și cu ochii scaldati in lacrimi, se uitá unulu la altulu, ne mai potendu de bucuria apesatōre din lontru a mai vorbi ce-va despre evenimentulu celu importantu de acolo!! care la noi Români orientali din Banatu au fostu și este ne mai auditu. Ba, de aru fi trecandu vre'unu strainu, căru'i a nu i-aru fi fostu cuposcuta caus'a inundârei lacrimeloru, și vediendu budiele care fâra voi'a lor u vibrau, ca candu aru fi fostu miscate de electrica, a buna-séma acelu calatoriu usioru aru fi cugetatu, cá cititorulu acelei foi anuntia poporului adunatu vre-o faimá superatōre; dar, nici decum nu iar fi potutu trece prin minte, ca acele lacrimi și oftâri se facu fâra voia, séu fâra de a fi vre-o cauza intristaciōsa, ci caus'a acelor'a au fostu impressiunea acelu evenimentu de mare insemnatare, noua Româniloru din

Banatu, că celor'a ce de unu seculu și jumetate, nunumai ca asiá felu de festivitate bisericeasca ne-amu potutu invrednici a vedé in limb'a materna; ba nici unu Episcopu romanu, care sa fia facutu baremu celu puțin pentru in florirea bisericeii, și inaintarea poporului intru propasirea culturai și literaturai române.

Credemu, ca fratii Români ardeleni și ungureni se bucura, se potu și bucurá de vederea atátoru festivități bisericesci și nici ca póte fi altcum, căci densii dintre totu poporulu român, care se afla subt blandulu sceptru alu casei domnitóre din Austri'a au fostu și suntu cei mai fericiți, dar suntu și laudabili, ca cu energiá eroicesce s'au luptatu in contr'a supremației ierarchiei serbesci, pastrandu-si celu mai scumpu tesauru natiunalu adeca Metropolitu și Episcopu din sinulu natiunei loru.

Credemu, ca fratii Români din Banatu, cari se afla in padit'a de Domnedieu și renoit'a Eparchia a Caransebesiului, mai mare bucuria au decâtu și cei din Ardealu și Ungari'a, pentruca drépt'a pretensiune și strigarea loru au strabatutu inim'a dreptului monarchu, dandu-le audiu, le-au implinitu dorirea, ca le-au infintiatu și sanctiunatu Eparchi'a separata de cea serbésca, au încoronat'o cu unu Archiereu, cu care e-liberatorulu natiunei române dreptulu și gloriosulu între monarchi Franciscu Iosifu I. nu aru fi potutu mai bine nimeri, cá cum au nimeritu cu denumirea acestui barbatu bravu și zelosu, precum pentru tron, asiá și pentru natiune și biserica, credinciosulu dinastiei imperatesci, mangaitorulu și in floritorulu natiunei române, fundatorulu museloru scientificé, amatulu și de multu doritulu barbatu alu natiunei române Ioanne P o p a s u, pre carele bunulu Domnedieu sa-lu tina sanetosu și cu dile indelungate! —

Dimpreuna cu unu amicu alu meu fuii felicitatu cu ocaziune binevenita a face in septemân'a trecuta o excursiune in pártile medinoptiane ale Banatului și mai cu séma in comitatulu Torontalului și a Timisiórei, unde avuiu ocaziune, de a conversá și conveni cu multi preoti și lumeni, cari tocm'a erau interesati de un'a și aceeași cauza.—

Créda on. publicu cititoriu ca toti suntu surprinsi de despartirea facuta a unui trupu mare și compactu, precum suntemu noi Români din dieces'a Timisiórei, apoi se ve mirati, ca toti asemenea opiniune și interessu au, cá și noi cesti din jurulu Timisiórei: ca totu clerulu și poporulu se bucura numai de actulu celu importantu din 6 Iuliu a. c. cu care bunulu monarchu ne mantuí de procedurile turcesci (!) ale Consistoriului serbescu din Timisiór'a facute (dela indepartarea santieniei Sale D. Patriarchu Samuilu Masirevics) cu docentii, cu preotii și cu secularii, de unu fanariotu și unu renegatu, cá dictatoriu a acelui Consistoriu— dar dicu de alte bucurii și bunatáti spirituale noi amu fostu și suntemu in desmemoratele comitaturi cei mai lipsiti și asupriti; de a vedé in sa ca fratii ardeleni și ungureni vre-o festivitate in limb'a româna, nu-i nici vorba. —

Ca noi cá Români in aretatele comitaturi din seculu amu fostu victima este destulu de cunoscutu, apoi punete in mirare amate cititorule! ca și acum'a in epoc'a an. 1865 iarasi aceia amu remasu. Noi amu fostu cei d'antáiu și mai aproape, cari amu portatu jugulu suprematicu a ierarchiei serbesci, noi amu patimitu și patimim și astadi de ból'a mistificaciósá, noi amu fostu și suntemu totde-un'a in calea corifeiloru Serbi, și la tóta ocaziunea loru binevenita i-amu avutu de proditori; martori ne suntu suspensiele și arestările de preoti, docenti și lumeni din an. 1848/9. Noi amu trebuitu sa fimu martiri, pentruca amu uritu mistificaciunea, pentru care portare, din nici o parte de pamentu locuitu de Români in monarchi'a austriaca, n'au patimitu, seculari, docenti și preoti români persecutiuni, arestări, dar și condamnări, precum au patimitu cei din dieces'a Timisiórei și tóte acelea le-amu potutu usioru portá, fiindca eramu compactu eramu unu trupu tare și mare, eramu multi luptatori la unu locu, iara acum'a suntemu in dóue despartiti, amu remasu puțin luptatori, acum'a mai usioru ne potu inimicii natiunei nóstre persecutá, mai vertosu ca nu avemu aperatoriu sufletescu, care precum in cele spirituale asiá și in cele politicesci trebúi sa ne apere, și la casu pripitu, preotiloru și poporului asupritu, cu greu le este din caus'a speseloru care trebue sa le faca cu darea la vámi și poduri caletorindu, sa-si caute mangaierea la Aradu și Caransebesiu, cersindu ajutoriu dela on-consistorii. —

Preste tóte, totusi suntemu încátu-va mangaiati, ca cu ajutoriulu lui Ddieu și a monarchului suntemu scapati de ierarchi'a serbésca, suprematica, și suntemu anesati provisoriu la eparchii curatu române. Acésta mangaiere a nóstra, are totu poporulu român de a multiamí Il. Sele D. Andreiu Mocioni de Foenu, carele dimpreuna cu barbatii de incredere dto 28 Februaru a. c. au immanuatu in scrisu dorirea poporului banatianu, in caus'a infintiarei unei Episcopii romanesci, la

Congressulu serbescu din Carlovitiu, și Il. Sele D. Comissariu regescu Philippovics a cărei resultatu cris'a ministeriala, prin carea au trebuitu sa se declareze trebile bisericesci: fiindu Ministeriulu celu nou ocupatu cu conchiamarea dieteloru și cu alte trebi politicesci, in sa sperámu ca dupa finirea acelor'a vomu capetá Episcopu romanu in capital'a Banatului.

Acést'a se afirméza din cuvintele maiestatice, care in diplomele imperatesci suntu date in 8 Iuliu a. c. pentru Eparchi'a Aradului și a Caransebesiului, in care gloriosulu monarchu Franciscu Iosifu I. la punctulu III. in ambele diplome apriatu dice: „Care impartire și marginire dupa-ce se va face, poruncim sa se tina strinsu in viitoriu, pâna candu séu prin voi'a nóstra, séu prin voi'a urmatoriloru nostri se va hotari altu felu etc. din care cuvinte imperatesci ne bucurámu, cunoscendu ca petitiunea data de Ilustrulu nostru barbatu plenipotentiatu, au avutu valóre la Inaltulu tron imperatescu, ca resultatulu urmatoriu se socotesce din cuvintele Mai. Sele, ca din acele vederatu se intielege ca monarchulu in acele diplome au reservatu luisi și urmatoriloru lui dreptulu de a infintia și sanctiuná Episcopii'a româna in centrulu Banatului. —

Deci cunoscandu noi zelulu și simtiulu celu parintescu, care Il. Sele PP. Eppi a Aradului Procopie Ivacicovicu și a Caransebesiului Ioann Popasu lu au cátra poporulu român, tare sperámu ca pâna la infintiaraa Eppiei, umilit'a rogare carea curendu va urmá din partea filoru sufletesci din impartit'a diecesa a Timisiórei indreptat'a cátra SS. Loru, in privinti'a reinfintiarei unui Consistoriu romanescu in capital'a Banatului va fi binepriimita, și ca ambii Archierei, voru intreveni la Escellenti'a Sea P. Metropolitu Andreiu Baronu de S i a g u n 'a, și tare nisúmu, ca acestu mare Archipastoru care cu inalt'a Sea intielepiciune multe bunatáti au facutu amatei Sele natiuni, — suntemu convinsi Români din disolat'a diecesa — și acésta a nóstra pretensiune nu o va dá uitárei, ci curendu va mijloci la innaltulu tron imperatescu pentru infintiarea unui Consistoriu, care sa fia filialu Eparchiei Caransebesiului, precum e celu dela Oradea mare, la a Aradului.

Si pentruca acestu Consistoriu sa aiba mai mare vadia, intielepiesce aru fi, déca s'aru donumi dela loculu competente unu Archimandritu, cáruia sa i se deie presidiulu. Cu aceea egoismulu protopopescu s'aru umili, dar intrigile și simoni'a inradacinata in unii Protopopi dela centru cari inca de acum'a se lauda ca P. S. D. Episcopu alu Aradului li-aru fi promis presidiulu, a buna séma s'aru stárpí cu totulu. Acést'a e dorire comuna. Noi dorim Consistoriu tocm'a in capital'a tiei, din causele mai susu aretate: dar mai virtosu luandu in consideratiune noi și greutatea sarcinei, cu carea este impoveratu Il. Sea d. Eppu alu Aradului, cu latit'a Sea diecesa cu dóue Consistorii, apoi mai anecsandu-i-se și 6 protopopiate din Banatu, vedemu ca acea sarcina pentru Il. Sea e fórte ponderósá; acést'a au constatat singuru D. Eppu candu au fostu intempinatu in Totu-Varadi'a, și salutatu cu o placuta cuventare din partea clerului Banatianu, prin laudatulu preotu Partenie Gruiescu Parochu Capolnasiului, și cá respunsu, la acea au datu, ca abia e suportabila acea sarcina. De unde deducemu noi și ne intarim in credinti'a, ca drépt'a nóstra dorire cu placere o va și primí, din cause binecuventate. Ca luandu Il. Sea in consideratiune greutatea sarcinei cu care e impoveratu de o parte, de alta parte luandu Il. Sea in consideratiune și in parintesc'a prejudecare, suferintiele, neplacerile, și greotátile clerului și a poporului din Banatu, care trebue sa le suferé prin acésta despartire și anesare la Eparchii din alte provincii, precum e cea dela Aradu preste Muresiu in Ungari'a, și cea din confinea militara, avemu sperantia, ca nu ne va lasá din cause mai susu aretate, ca cautandu noi mangaiere sufletésca, sa alergámu dupa aceia la locuri asiá indepartate, ci neintardiatu drépt'a și umilit'a cerere o va inaintá la loculu competente.

Nu desperámu! fiindca meritele care anteluptatorulu Présant'i'a Sea Eppulu Procopiu Ivacicovicu au facutu bisericeii și amatei Sale natiuni, in caletoriele pre la Vienn'a și Carlovitiu necrutindu nici ostenelele, nici materialulu propriu, facandu spese enorme pâna ce au vediatu scapata bisericea și poporulu român de supremația ierarchiei serbesci, tóte acele fapte nobile ne intarescu in sperantie, ca și pre noi ne va mantuí de acésta osanda, dicemu nu desperámu, pentruca e a-deveratu pastoriu. Pastoriulu celu bunu sufletulu seu lu pune pentru oi, eara neimitulu fuge pentruca nu e a-deveratu pastoriu!

Mai multi Eparchiotti.

Principatele române unite.

Cu ocaziunea serbárei dela 1 Septembrie despre care amu impartasitu dupa diuarie din Romani'a și noi, s'au mai adaustu și alta memorabilitate și adeca serbarea de inaugurarea museului natiunalu. Eata cum continu'a „Trompet'a Carpatileru“ și despre acést'a:

D. Ministru însoțit de membrii comitetului archeologicu, de corpulu universitaru și de unu publicu alesu, au intratu în partea localului Universității române, în care se afla asiediate museele. Intrarea localului eră decorata cu giurlande și flamure ca pentru o di de serbare, și unu lantiu de frundisii și de tapete se țineau neîntreruptu dea lîngulu scâneloru până la alu doilea câtu, unde eră pregatitu salonulu de inaugurare. Corulu vocale de la conservatoriulu român, sub conducerea dlui professore Cartu, au intonat unu imnuri armonioșe în onóra Mariei Sele Domnitoriulu și a solemnității, după care d. V. Alessandrescu Urechia, directorele ministeriului Cultelor și membru comitetului archeologicu alu instrucțiunei publice, a rostit urmatoriulu discursu pentru inaugurarea museeloru naționali și în specia a celui dn antichități bisericesci.

Dle ministru, pré sânté și domniloru mei !

Candu națiunile începu a simți ca traiescu, candu ele i-si începu a-si întrevéde viitorulu, și-repórta atentiunea cu iubire asupr'a trecutului lor și reculegu cu relegiositate suvenirile lui de gloria séu și chiaru numai de durere. Respectulu pentru asemeni suveniru, iubirea lor, suntu, în unu poporu dovedi manifeste de propria vitalitate. Traiesce poporulu ce se simte traindu și-si iubescé trecutulu seu. și vai ! de acelu poporu care nu posedá suvenirea trecutului seu ! După cum mormintele reci și tacute ce ne încungióra, ca individi, suntu legature de respectu și de iubire între noi și pamentulu ce le coprinde ; asiá fia-care poporu, cá sa fia lipitu cu inima sa de tíera ce o locuiesce, trebuie sa intalnescá în ea suvenirile seculiloru amintirea gloriei și a luptelor strabune, mormintele stramosilor !

Amintiri ale gloriei strebune ? Nu este locu în tíer'a noastră, a cărui'a possessiune sa nu o fia sântitu Românulu cu sângele seu. Nu este momentu, în care unu Domnu mare a adunatu osemintele braviloru caduti pentru aপরera tíerei lor, și lînga carele acelu Domnu sa nu fi radicat unu altaru lui Ddieu.

Dara, domnule ministru pré sânté și domniloru mei ; altarele nu se respectá mai multu de trecerea seceloru asupr'a lor, cum nu respectá tempulu nici o lucrare a mâneloru omului ! și câmpiele unde alta-data glori'a se asiediasé sub flamurile strabune, abia mai au câte o cruce care sa indice trecatoriloru, ca acolo s'a petrecutu o sânta lupta, o mórte pentru lege, dreptate și tíera ! Din multe chiaru n'a ramasu de catu numele lor și la mai multe inca și numele li s'a stersu !

Eră tempulu, g dara, sa ne gandimu a ne asigurá suvenirile trecutului, cá o națiune indiestrata de propria vitalitate, cá o națiune care ne simțimu traindu !

Inceputulu în acestu sensu e facutu : multiamita epoei de regenerare prin care trecemu. Eata acolo unu pictore bine inspiratu va esplicá luméi, pe pândi'a sea, tóta glori'a modestei crucei dela Calugăreni. Dincolo, unu sculptore abile va destainu posterității în marmura și bronzu, traseturele geniale ale Stefaniloru, Mihailoru, Basarabiloru . . . Vedeti ici, invetiati naturalisti culegu trecutulu pamentului român în fosile și petrefactiuni ale unei creatiuni incetate, și dincóce anticariulu vine sa lumineze acelasi trecutu, prin colectionarea opereloru de arte, de industria etc. opere respectate inca de furia devastatória a tempului și adese și a ordelor navalitóre.

Sa culegemu, dloru ne incetatu, sa adunámu cu amóre și entusiasmu acele fasie ale trecutului nostru, ale gloriei strabune și în genere ale activității inteligintiei umane. Și mainainte de tóte sa multiamimu acelor'a cari, pe candu cei multi din noi nu ne gândiamu la acést'a, si-sacrificau viétia și averile, adunandu relicjele trecutului, dovedi ale sublimității spiritului umanu.

La locul d'antáiu, la locul de onóre în acésta lista mica de barbati va fi deapururea d. Generariu Mavru, marele donatoru și primulu fundatoru alu secțiunei istorice generale a museului de anticități, și Romani'a are de a multiamu dlui Generariu Mavru, nu numat pentru colectionarea ce i-a donatú, ci și pentru ca darulu acést'a a fostu unu adeveratu stimulu pentru guvernemántu și publicu.

Acestu sântu stimulu și asiú poté dice, directiune, datoresce comitetulu archeologicu din care me onoru a face parte, datoresce tíer'a, asta prima serbare a deschiderei unei nóue divisiuni a museului de anticități. Importantia acestei nóue secțiuni, sub secțiunea eclesiastica, o apretuiesce bine totu acél'a carele scie ca a alege la noi românii suvenirile altarului, este a culege însasi suvenirile Domniloru gloriosi și mari, cari deapururea au pusu temelie de altaru pe oseminte de bravi, caduti pentru aপরera mostei celei mari.

Secțiunea eclesiastica a museului de anticități va atrage, cu dreptu cuventu, atentiunea ver cărui'a prin avutia, prin lucrările de arte, cari voru spune totor'a ca și Românulu a știutu, alta data macaru, sa faca din arti fiice ale bisericei sele, Dera cu deosebire acésta secțiune ne va insulá nóua Români-

loru, respectulu pentru marii Domni amintiti de atâtea lucrări ce neau lasatu ! Fia ca astfelu, inim'a romána redescéptata de amintirea faptelor mari, sa bata mai tare, sa bata atátu de tare în câtu sa-si scuture spuz'a rece a indiferintiei, ce o acopere inca ! Fia ca aceste batái sânté ale inimei redescéptate, sa tramita în vinele nóstre unu sânge mai generosu și mai caldu, carele sa redea potere braceroru nóstre obosite și cugutare romána fruntei prea multu amutite.

Eata colu dloru mei, sa radica sântele și mari umbre ale Neagoiloru, Radiloru, Bassarabiloru, Brancoveniloru ! Ce mici vomu fi la privirea lor ! Ce amu făcutu noi, pentru tíera, pentru Romanismu, și sa potemu privi în fatia aceste nemurítóre glorie ! Dieulu meu, spune tu generatiune ce ai făcutu, de mare, de bunu, de frumosu.

— Ce amu făcutu ?

— Amu radicatú și noi cá noi suflete mari ale mariloru nostri Domni, nnu templu... E templulu gloriosu și sântu alu unirei Româniloru. . .

Uitati, voi totú cari grabiti de a vedé binele tíerei vóstre, uitati totu ce n'a facutu, ce n'a știutu séu n'a potutu face generatiunea nóstra, cáci avemu și noi o di de gloria : 24 Ianuariu.

Eata batái'a noastră dela Calugăreni, dela Racov'a, dela Resboieni !

Sa traiesca 24 Ianuariu !

Sa traiesca unirea Romaniei !

Sub impréssiunea mariloru idee și simțieminte, miscate priu cuvintele de mai susu, publiculu a fostu introdusu în intrulu osebiteloru despartieminte destinate pentru pastrarea obiectelor cu cari se gasescu până acum dotate diferitele divisiuni ale museului nationale. Aici s'au potutu în deadjunsu admira : 1-iu colectionarea zologica și mineralogica, oferita Romaniei la 1860, ca suvenire de inalta buna vointia și iubire fraterna din partea M. S. Regelui Italiei și inavutita cu numeroșe specimene din tíera adunata, prin buna ingrijire a autorităților respective ; 2-lea colectionarea interesante de tablouri istorice și altele, produse de geniulu modernu alu Româniloru ; 3-lea o summa de vestimente, cârti și totu fálulu de odóre vechie bisericececi fórte interesanti ca productiune de arte și monumente nationale desgropate de prin monastirile tíerei ; 4-lea în fine remarcabilea și pretiósá donatiune a d. Generariu Mavru, coprindiatóre de cele mai rari anticități monetarie, și altele cari au începutu deja a da museului din Bucuresci o însemnatate meritabile în colegiulu institutiuniloru europene de acestu felu.

38—1

Concursu.

Devenindu vacante statiunile invetiatoresci din comunele ort. or. în Protopresbiteratulu Dobrei, urmátorele ;

1) Rosicani, împreunatu cu unu salariu anualu de 126 f., 100 mes. cucuruzu, 10 mes. fasole, 12 orgi de lemne, cortelu liberu și gradina pentru legumi ;

2) Tis's'a, împreunata cu unu salariu anualu de 100 f. 80 mes. cucuruzu, 4 mes. fasole, 8 orgii lemne, cortelu liberu și gradina de legumi ;

3) Pancu-Selisce, cu unu salariu anualu 100 f., 54 mes. cucuruzu 10 orgii lemne, cortelu liberu și gradina pentru legumi ;

4) Lapujiulu de susu, cu salariu anualu 200 f., cortelu liberu, 8 orgii lemne și gradina pentru legumi ; și

5) Fintoagu, cu salariu anualu 80 f., 74 mesuri cucuruzu, 8 orgii lemne, cortelu liberu și gradina pentru legumi.

La care se deschide concursu până în 20 Septembrie a. c. st. v., — doritorii de a ocupá un'a statiune din cele mai susu díse, au a-si asterne concursele lor la subscrissulu timbrate până la dísul terminu, dovedi :

a) ca suntu de religiunea orientali dreptredinciosi,

b) ca suntu clerici ori pedagogi absoluti,

c) ca suntu cantareti buni, și au cunoscenti'a tipicului,

d) ca suntu în privinti'a morala și politica cu caracteru nepetatu,

e) cu adeverire despre ocupaciunea avuta, și

f) fiindu casatoriti, traiescu cu sociele lor în fric'a lui Domnedieu după bunacuviintia.

Districtualu Inspectoru alu Tractului Dobrei.

Dobr'a 5 Septembrie 1865.

Nicolau de Crainicu m. p.
Protopresbiteru.

Burs'a din Vienn'a 15/27 Septembrie 1865.	
Metalicele 5%	67
Imprumutulu nat. 5%	70 95
Actiile de banca	778
Actiile de creditu	173 50
Argintulu	107 50
Gabinulu	5 12 ⁵ / ₁₀